

SBB.V.3.2026

Warszawa, 26.05.2026 r.

Do Posłanek i Posłów na Sejm RP

w związku z punktem porządku obrad Sejmu RP:

„Sprawozdanie Komisji o rządowym projekcie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (druki nr 1758 i 2369)”

STANOWISKO

STOWARZYSZENIA STOP BANKOWEMU BEZPRAWIU

do projektu *ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (druki nr 1758 i 2369)*

Szanowne Posłanki, Szanowni Posłowie,

Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu jako ogólnopolska organizacja społeczna od lat zaangażowana w ochronę praw konsumentów rynku finansowego oraz monitorowanie praktyk sektora bankowego przedstawia swoje stanowisko do projektu tzw. „ustawy frankowej” procedowanego obecnie przez Sejm RP.

Po analizie projektu ustawy, przebiegu prac komisji sejmowych, zgłoszonych uwag strony społecznej, praktyki orzeczniczej sądów krajowych oraz orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, SBB stoi na stanowisku, że projekt ustawy zawiera zarówno rozwiązania potrzebne z punktu widzenia usprawnienia postępowań, jak również rozwiązania budzące bardzo poważne wątpliwości z perspektywy skutecznej ochrony konsumenckiej wynikającej z prawa Unii Europejskiej.

SBB podkreśla, że podstawowym celem ustawy powinno być:

- realne usprawnienie postępowań,
- odciążenie sądów,
- przyspieszenie wydawania orzeczeń,

• oraz zwiększenie bezpieczeństwa prawnego obywateli,
ale nie może odbywać się to kosztem ograniczenia praw konsumentów, osłabienia skuteczności sankcji za stosowanie klauzul abuzywnych ani uprzywilejowania sektora bankowego.

Projektowane przepisy muszą pozostawać zgodne:

- z Dyrektywą 93/13/EWG,
- zasadą skuteczności ochrony konsumenckiej (effet utile),
- orzecznictwem TSUE,
- oraz konstytucyjną zasadą równości stron postępowania.

I. SBB POZYTYWNIENIE OCENIA CZĘŚĆ ROZWIĄZAŃ PROCEDURALNYCH

Stowarzyszenie dostrzega potrzebę dalszego usprawniania postępowań dotyczących kredytów frankowych oraz zmniejszenia obciążenia sądów.

W szczególności pozytywnie należy ocenić:

- rozwój narzędzi cyfrowych i posiedzeń zdalnych,
- możliwość szerszego wykorzystywania zeznań na piśmie,
- rozwiązania organizacyjne usprawniające prowadzenie postępowań,
- ograniczanie wielokrotnego prowadzenia tych samych czynności procesowych,
- oraz działania mające na celu skrócenie czasu oczekiwania na prawomocne rozstrzygnięcia.

SBB podkreśla jednak, że przyspieszenie postępowań nie może prowadzić do ograniczenia prawa do obrony ani pogorszenia sytuacji konsumentów.

II. USTAWA NIE MOŻE PROWADZIĆ DO OGRANICZENIA OCHRONY KONSUMENCKIEJ

W toku prac komisji wielokrotnie wskazywano, że projektowana ustawa ma charakter proceduralny i nie rozwiązuje najważniejszych problemów materialnoprawnych istniejących w sporach frankowych.

Podczas posiedzeń komisji przedstawiciele strony społecznej wskazywali, że:

- istnieje ryzyko powstania nowych sporów interpretacyjnych,
- część przepisów może prowadzić do wydłużenia postępowań,
- a niektóre rozwiązania w praktyce mogą zostać wykorzystane przede wszystkim przez sektor bankowy.

SBB podziela te obawy.

W naszej ocenie ustawodawca nie może tworzyć rozwiązań, które:

- osłabiają odstraszący charakter sankcji za stosowanie klauzul abuzywnych,
- prowadzą do ekonomicznego uprzywilejowania banków,
- pozbawiają konsumentów należnych im odsetek,
- utrudniają konsumentom obronę przed wadliwymi zarzutami potrącenia,
- lub generują kolejne pytania prejudycjalne do TSUE.

III. ZARZUT POTRĄCENIA – NAJPOWAŻNIEJSZE ZAGROŻENIE DLA KONSUMENTÓW

Najpoważniejsze zastrzeżenia SBB budzą przepisy dotyczące potrącenia.

Projekt ustawy znacząco wydłuża bankom możliwość podnoszenia zarzutu potrącenia, co w praktyce może prowadzić do:

- destabilizacji postępowań,
- odraczania rozpraw,
- wydłużania procesów,
- oraz pozbawiania konsumentów należnych odsetek ustawowych za opóźnienie.

SBB podkreśla, że obecnie banki bardzo często:

- podnoszą zarzut potrącenia wyłącznie ewentualnie,
- jednocześnie twierdząc, że umowa pozostaje ważna,
- obejmują potrąceniem wierzytelności sporne lub niewymagalne,
- doliczają odsetki liczone od różnych momentów,
- oraz składają oświadczenia o potrąceniu na końcowym etapie postępowania.

W praktyce prowadzi to do chaosu procesowego oraz ryzyka dalszego wydłużania postępowań.

Podczas posiedzeń komisji wielokrotnie wskazywano również, że:

- zarzut potrącenia podnoszony na etapie apelacji może wymuszać odraczanie rozpraw,
- sądy będą zmuszone ponownie otwierać postępowania dowodowe,
- a nowe przepisy mogą generować kolejne rozbieżności orzecznicze.

SBB podziela te obawy.

IV. OCHRONA PRAWA KONSUMENTÓW DO ODSETEK

SBB stoi na stanowisku, że niedopuszczalna jest sytuacja, w której bank — mimo wieloletniego korzystania z pieniędzy konsumenta oraz stosowania nieważnej umowy — zostaje faktycznie zwolniony z obowiązku zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie.

W praktyce część sądów, powołując się na retroaktywny skutek potrącenia wynikający z art. 499 k.c., odmawia konsumentom zasądzenia odsetek od wierzytelności objętych potrąceniem.

Prowadzi to do sytuacji, w której konsumenci tracą często dziesiątki lub setki tysięcy złotych należnych świadczeń.

Dla przykładu:

- przy kredycie w wysokości 400 tys. zł,
- pozwie wniesionym przeciwko bankowi w 2021 r.,
- oraz odsetkach należnych na maj 2026 r. wynoszących około 187 tys. zł,

podniesienie przez bank zarzutu potrącenia może prowadzić do faktycznej utraty przez konsumenta całości tych odsetek.

Oznacza to, że mimo wieloletniego procesu, mimo korzystania przez bank z kapitału konsumenta oraz mimo stwierdzenia nieważności umowy, obywatel może zostać pozbawiony znacznej części

należnego mu świadczenia wyłącznie wskutek mechanizmu procesowego wykorzystywanego przez sektor bankowy.

Przy obecnej liczbie spraw frankowych skutki finansowe takiego rozwiązania oznaczałyby transfer miliardów złotych od obywateli do sektora bankowego.

W związku z tym SBB przedstawiło odrębne propozycje poprawek legislacyjnych mających na celu ochronę prawa konsumentów do odsetek ustawowych za opóźnienie.

V. ZAWIESZENIE SPŁATY RAT POWINNO ZALEŻEĆ OD WOLI KONSUMENTA

SBB podziela stanowisko, że część konsumentów może chcieć korzystać z automatycznego zawieszenia płatności rat.

Jednocześnie jednak nie wszyscy kredytobiorcy chcą z tego rozwiązania korzystać.

Część konsumentów:

- nie spłaciła jeszcze kwoty kapitału,
- chce doprowadzić do pełnego rozliczenia z bankiem,
- chce uniknąć jednorazowej dopłaty po zakończeniu procesu,
- lub chce nadal zwiększać swoją wiarygodność wobec banku.

Dlatego zawieszenie płatności rat powinno następować wyłącznie na wniosek konsumenta.

W tym zakresie SBB również przedstawiło szczegółową propozycję poprawki legislacyjnej.

VI. PRAWO KONSUMENTA DO OBRONY PRZED WADLIWYM POTRĄCENIEM

SBB stanowczo sprzeciwia się rozwiązaniom, które mogłyby zniechęcać konsumentów do kwestionowania wadliwego potrącenia pod rygorem obciążenia kosztami procesu.

Konsument ma pełne prawo:

- badać skuteczność potrącenia,
- kwestionować wymagalność wiarygodności,
- podważać wysokość naliczonych odsetek,
- oraz podnosić zarzuty wobec działań banku.

SBB podkreśla, że praktyka banków w zakresie potrąceń pozostaje niejednolita i bardzo często budzi poważne wątpliwości prawne.

W tym zakresie również przedstawiono szczegółową propozycję poprawki do projektu ustawy.

VII. SBB SPRZECIWIA SIĘ PRZERZUCANIU SKUTKÓW WADLIWYCH UMÓW NA OBYWATELI

Nie można dopuścić do sytuacji, w której:

- banki korzystają przez lata z nieważnych umów,
- konsumenci prowadzą wieloletnie procesy,

- a następnie wskutek zmian proceduralnych tracą należne im odsetki, koszty lub możliwość skutecznej obrony.

Takie rozwiązania byłyby sprzeczne:

- z celem Dyrektywy 93/13,
- zasadą skuteczności ochrony konsumenckiej,
- oraz utrwalonym orzecznictwem TSUE.

VIII. USTAWA NIE MOŻE GENEROWAĆ NOWEGO CHAOSU PRAWNEGO

SBB zwraca uwagę, że podczas prac komisji wielokrotnie podnoszono ryzyko:

- nowych sporów interpretacyjnych,
- kolejnych pytań prejudycjalnych do TSUE,
- oraz dalszego wydłużania postępowań.

W naszej ocenie ustawodawca powinien unikać tworzenia przepisów, które:

- są nieostre,
- mogą być interpretowane rozbieżnie,
- lub wymagają ponownego budowania linii orzeczniczej.

Po latach sporów konsumenci oczekują stabilności i bezpieczeństwa prawnego, a nie kolejnej wieloletniej niepewności.

IX. PODSUMOWANIE

Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu apeluje do Posłanek i Posłów o uwzględnienie argumentów strony społecznej oraz przedstawionych odrębnie propozycji poprawek podczas dalszych prac nad ustawą.

SBB podkreśla, że:

- ustawa powinna realnie usprawniać postępowania,
- ale nie może osłabiać ochrony konsumentów,
- nie może premiować sektora bankowego,
- oraz nie może prowadzić do ograniczenia praw obywateli wynikających z prawa Unii Europejskiej.

Polscy konsumenci przez lata samodzielnie walczyli o ochronę swoich praw przed sądami krajowymi i Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Obowiązkiem państwa jest dziś tworzenie takich rozwiązań legislacyjnych, które tę ochronę wzmacniają, a nie osłabiają.

Z wyrazami szacunku,
Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu